

gospodarske, obrtniške in národne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 6. maja 1891.

O b s e g: Korist črnega ivanovoga grozdjiča. — Opravila pri čebelnjaku meseca maja. — Nova cevka za šparglje. — Kako je spoznati, katerega spola pišče se bo izgleglo iz jajca. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Korist črnega ivanovega grozdjiča.

Jagode črnega ivanovega grozdjiča (ribis nigrum) diše po stenicah ali bezgu, čistijo kri, ženeje na vodo in ker drugače ne škodujejo telesu, zato prav dobro služijo proti vnetju v vratu, proti griži in proti vodenici. Listje in mladi poganjki črnega ivanovega grozdjiča so dobro zdravilo proti krčevitemu otročjemu kašlju, in zelo priporočamo nabrati vsako leto nekaj tega listja, ki se v serci na papirji posuši in shrani za bolezen. Mladi poganjki se z listjem vred razrežejo, vzame se jih eno perišče ter na $\frac{1}{4}$ litra vode, kateri se dodene 34 gramov kandizovega sladkorja, toliko časa kuha, da se voda do polovice ukuha. Te precejene tekočine da se en del zjutraj, en del opoludne in en del zvečer bolniku piti. Tistim, katerim je tak čaj zoprn, pijo ga lahko mešanega z mlekom.

Jagode črnega ivanovega grozdjiča lahko posusiš v ne prevroči krušni peči, in to sušilo je izvrstno sredstvo

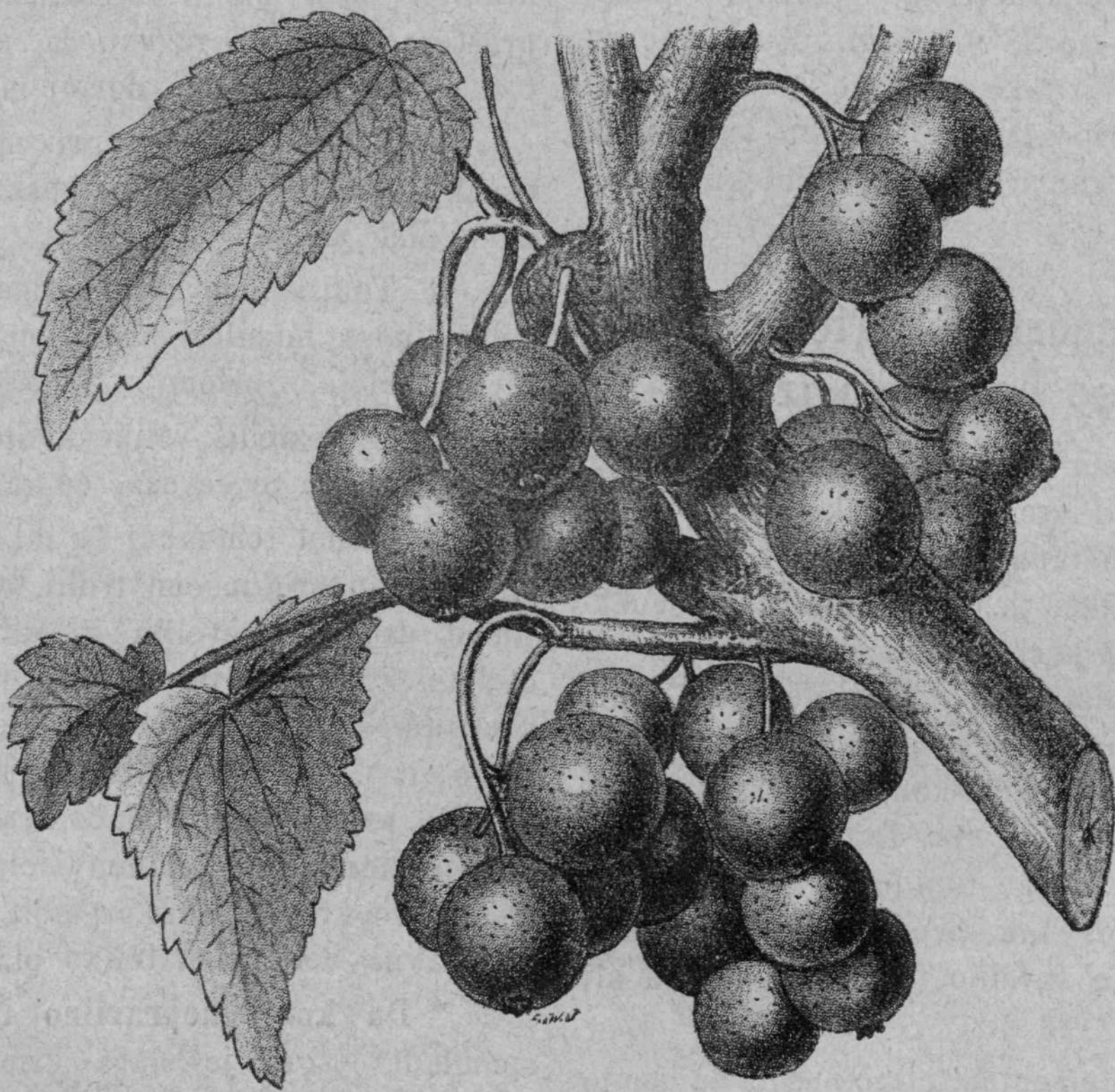
proti vratobolu, hripavosti itd. V ta namen vzemi pol kozarca posušenih jagod, kuhaj jih toliko časa v vodi, da postanejo mehke, in jih stisni v kaki ruti tako, da se v posodi zbira njih sok. Kolikor je soka, toliko dodeni navadnega sladkorja. Od tega soka se da bolniku vsaki dve uri po eno žličico.

Ker je torej ta rastlina, katero kaže podoba 1., zelo koristna, dobro je, če raste na vsakem domačem vrtu, in to tembolj, ker je lepa in tudi krasi vrt. Vzgojevati in oskrbovati jo je kakor navadno rdeče ivanovo grozdjiče.

Opravila pri čebelnjaku meseca maja.

Prijaznega majnika, kdo ga ne pozna. Tudi čebelar se ga naj bolj veseli. Do zdaj je imel s čebelami le trud in skrb; meseca maja pride zanj čas veselja in pov-

račila. „Čebele rojijo“ — kak vesel glas za čebelarja! Naj ima tudi delo kakeršno koli si bodi, gotovo ga poпусти ter hiti k čebelnjaku, dasi je čebele že stokrat rojiti videl.

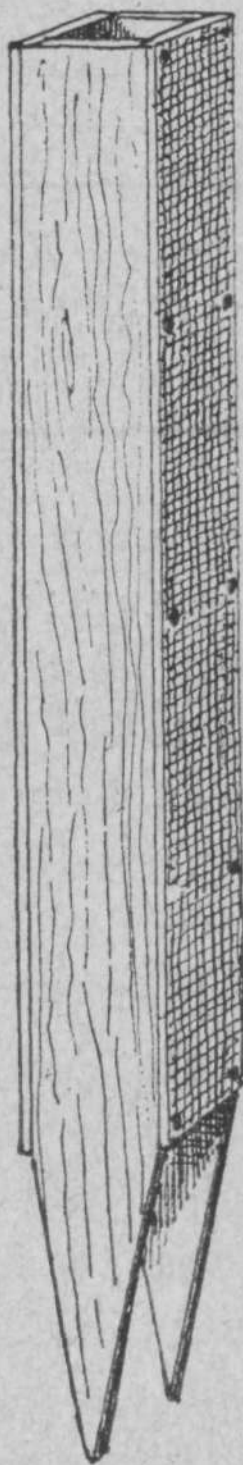

Podoba 1.

Skrben čebelar pripravi vse potrebno že poprej, zlasti ob zimskem času, da potem kar nemudoma postreže mladi rodovnici z lepim, prijaznim stanovanjem. Prav nerodno je, če čebelar potem, ko roj že na veji visi, šele išče panja in drugega potrebnega orodja, kako šele napačno, če je panj ves nesnažen, preprežen s pajčevino in z drugim mrčesom. Da si marsikateri roj slabo ponaša, dostikrat je le edino zanikarn čebelar sam kriv. Panj z močno dišečimi zelenjavami drgniti, kakor je tu in tam navada, ni potrebno; dovolj je, da je panj snažen in malo z medom namazan; pa tudi brez tega se čebele rade naselijo, da je le vse posnaženo. Zveden čebelar si pa tudi roje sam dela, če vidi,

da je potrebno in mu sicer dobiček kaže. Ob deževnem vremenu je treba rojem medu pokladati, da zaradi glada ne oslabe.

Podoba 2.

Nova cevka za šparglje.

Na Nemškem so pričeli rabiti za pokrivanje špargljev namesto lončenih cevi lesene, in sicer štirivoglate, kakeršne kaže podoba 2. Te cevi so iz borovih deščic, naredi jih pa lahko vsak sam na podlogi imenovane podobe. Deščice naj bodo po 2 $\frac{m}{m}$ debele in po 6 $\frac{c}{m}$ široke. Daljši deščici z rtom, kateri se v zemljo vtakne, naj bodeta - po 28 $\frac{c}{m}$ dolgi, drugi dve pa po 21 $\frac{c}{m}$. Ker take cevi rabijo mnogo let zato jih priporočamo tudi našim vrtnarjem. Deščice so kar priprosto z žeblički skupaj zbite.

Kako je spoznati, katerega spola pišče se bo izleglo iz jajca.

V nekem Hamburškem listu je članek, ki bode mnoge zanimal. Pisec tega članka pravi, da je kokošim podсадil jajca natanko po predpisu, ki ga je objavil neki Pariški učenjak, in da je naredil presenetljive izkušnje. Na vsakem jajci je razločiti bolj rtast in bolj top konec. Dalje vidimo, da imajo nekatera jajca rtasti konec gladek, druga pa nagrbančen, t. j. poln majhnih bradavic. Ta nagrbančeni konec ima razen tega bolj ali manj vzbuhnen krog ali ris. Tak ris je posebno videt na jajcih, ki imajo močno lupino. Ta razlika na rtastem konci je znamenje, po katerem lahko spoznamo, ali bo pišče, ki se bode izvalilo iz jajca, petelin ali kokoš.

Pri odbiranji je gori omenjeni pisec našel, da imajo jajca z risom močnejšo lupino in da se ris kuhanemu jajcu izgubi. Na podlogi teh opazovanj je odbral lansko leto 13 jajec, in sicer 12 z gladkim rtastim koncem, eno pa z nagrbančenim in z risom obkroženim. Izmed 13 izvaljenih piščet sta poginili prvi dan dve, ostalih enajst

pa je odraslo, in bila sta dva petelina in devet kokoši. Natančna preiskava pogiblih dveh piščet je s precejšnjo gotovostjo dokazala, da sta bili ženskega spola. Bil je torej med vsemi piščeti en petelin več, nego se je mislilo.

To kaže da se dosedaj niso še dovolj pazljivo odbirala jajca. Polovico petelinov in polovico kokoši je bilo dosedaj še dobro, če se je doseglo, a največkrat petelini močno prevladujejo. Ako ima gorenja izkušnja kaj vrednosti, bode poslej gospodinja uže naprej lahko vsaj približno določila število petelinov.

Marsikatera gospodinja bode letos naredila to izkušnjo, a mi jo prosimo, da nam sporoči o uspehu.

Razne reči.

* Ali se smejo plemeniti velike moške živali z majhnimi ženskimi živalimi? Neki nemški strokovni list pravi, da se smejo, ter trdi, da se kaže vpliv velikega očeta šele po rojstvu, velikost ploda v materinem telesu je pa zavisna samo od matere. Med drugim navaja list to le:

1. Izkušnja uči, da so pomisleki glede plemenjenja različno velikih živali vedno bolj ničevi.

2. Poprej so mislili, da majna mati ne more hraniti v sebi plodu velikega očeta, ker mu ni dovolj prostora v njej za razvoj, da ga težko skoti in pozneje težko hrani, ker nima dovolj mleka.

3. Razen izkušenj pri mnogih zanesljivih živinorejcih dokazale so zlasti poskušnje dr. Plönnisa, da te misli niso prave.

4. Tudi kažejo razni primerljaji, da mati bolj vpliva na velikost mladiča nego oče. Za vzgled bodi plemenjenje kobile z oslom.

5. Da vzrediš velike konje, moraš rabiti velike kobile, še boljše je seveda, če rabiš tudi velike žrebce.

K vsemu temu naj še mi dostavimo, da so na Gorenjskem poprej močno trdili, da so beljanski biki kmetijske družbe preveliki in da se krave od njih težko otelete. Zadnje je bilo res, a vzrok ni bila bikova velikost, ampak njegova pasma. Beljanska goved ima veliko glavo, t. j. posebno veliko čelo, teleta so bila tudi taka in zato so jih naše domače krave teže skotile. To se pa tudi primeri, ako majhen beljanski bik oplodi veliko holandsko kravo. Kolikor bolj gorenjska goved postaja čistokrvna beljanska, toliko manj se sliši pritožeb.

* Da konji nepravilno in počasi menjajo dlako spomladi, vzrok je slaba krma in slabo prebavljanje. Take konje je dobro krmiti in jim dajati zdravil, ki spravijo želodec v red. Taka zdravila so laneno seme in bezgove jagode s soljo. Tudi arzenik je dober, a njega se sme dajati le po predpisih živinozdravnikovih.